

Incipit tabula capuloꝝ libri ꝑ̄ gētilis bēi Thome de Aquino. Et primo capituloꝝ primi libri.

Quod sit officium

1	Sapientia.	folio primo.
2	Que sit i hoc ope auctoꝝ iūtoꝝ. fo. i.	
3	Quis modus possibilis sit diue veritatꝝ manifestande.	folio pmo.
4	Quitas oinoꝝ ad quā nālis rō p̄tigit que nēt hōibꝝ credēda pponit.	fo. primo.
5	Qua que rōe inuestigari nō p̄t pueniēt si de tenēda hōibꝝ pponunt.	folio scōo.
6	Quassentire his que sūt fidei nō ē leuitatis q̄uis supra rōem sūt.	folio. 2.
7	Quiritati fidei christiane non ꝑriatur veritas rationis.	2.
8	Qualiter se habeat humana ratio ad veritatem fidei p̄nam.	3.
9	Quis ordo ꝛ modus procedēdi sit in hoc opere.	3.
10	De opinione dicētū q̄ deū esse demōstrari nō p̄t: cū sit per se notū.	3.
11	Reprobatio p̄missæ opinionis ꝛ solutio rationū p̄missarū.	3.
12	De opinione dicētū q̄ deū eē demōstrari nō p̄t: sed sola fide tenetur.	4.
13	Rōes ad probādū deū esse.	4.
14	Quad ad cognitionem dei oportet vti via re motionis.	5.
15	Quodeus sit eternus.	6.
16	Quin deo non est potentia passiuā: sed est actus purus.	6.
17	Quodeus non est materia.	6.
18	Quin deo nulla sit cōpositio.	6.
19	Qui deo nihil ē violētū necꝑ ꝑter nāz.	6.
20	Quodeus non est corpus.	7.
21	Obiectōes ꝑtra hunc processū.	7.
22	Quodeus est sua essentia.	8.
23	Qui deo idē ē esse ꝛ essentia.	8.
24	Quin deo nō ē accidens.	9.
25	Quod inū esse nō p̄t designari per additio nem alicuiꝝ diue subālis.	9.
26	Quodeus non sit in aliquo genē.	9.
27	Quodeus nō est eē foꝛale diuz.	9.
28	Quode nō sit foꝛa alicuiꝝ corpꝝ.	10.
29	De perfectōe diuina.	10.
30	De similitudine creature ad deū.	11.
31	Que noia de deo p̄t predicari.	11.
32	Quod diua p̄fectio ꝛ pluralitas noiuꝝ diuorū diue simplicitati nō repugnant.	11.
33	Quod nihil de deo ꝛ alijs rebꝝ vniuoce predi catur.	11.
34	Quod attributa diua nō predicantur de deo ꝛ creaturis pure equoꝛe.	12.

35	Quod que dicūt de deo ꝛ creaturꝝ dicūt analo gice.	12.
36	Quod plura noia dca d deo nō sūt synonyma.	12.
37	Quod p̄pōnes q̄s intellectꝝ nō de deo format non sūt vane.	12.
38	Quod deus est bonus.	12.
39	Quod deus est sua bonitas.	12.
40	Quod i deo nō p̄t esse malū.	12.
41	Quod deus est ois boni bonū.	13.
42	Quod deus sit sūmū bonū.	13.
43	Quod deus est vnus.	13.
44	Quod deus est infinitus.	14.
45	Quod deus est intelligens.	14.
46	Quod intelligē dei ē sua essentia.	15.
47	Quod deꝝ ꝑ nihil aliud intelligit q̄ per essentia suā.	15.
48	Quod deus perfecte itelligit se ipsū.	15.
49	Quod deꝝ ꝑrio ꝛ ꝑ se solū se ipsū cogit.	15.
50	Quod deus cognoscit alia a se.	16.
51	Quod deus habet propriam cognitionem de omnibus rebus.	16.
52	Rationes ad inquirendum qualiter multitu do intellectoꝝ sit in intellectu diuī no.	16.
53	Rationes q̄ huiusmodi multitudo intelli gibilū non est nisi in intellectu diuī.	16.
54	Solutio rationū p̄missarū.	16.
55	Qualiter diuina essentia vna: et simplex sit propria similitudo ꝛ ratio omnium in telligibilium.	17.
56	Quod deꝝ oia simul intelligit.	17.
57	Quod in deo non est habitualis cognitio.	17.
58	Quod cognitio dei nō ē discursiua.	17.
59	Quod deus non intelligit componendo et di uidendo.	18.
60	Quod a deo non excluditur veritas enuncia bilium.	18.
61	Quod deus est veritas.	18.
62	Quod deus ē purissima vitas.	18.
63	Quod diuina veritas sit prima et summa ve ritas.	19.
64	Rationes volentium subtrahere a deo co gnitionē singulariuz.	19.
65	Ordo dicendorum circa diuinam cogniti onem.	19.
66	Quod deus cognoscit singularia.	19.
67	Quod deus cognoscit ea q̄ nō sūt.	20.
68	Quod deus cognoscit singularia contingentia futura.	20.
69	Quod deus cognoscit motus volūtati.	21.
70	Quod deus cognoscit infinita.	21.
71	Quod deus cognoscit vilia.	22.
72	Quod deus cognoscit mala.	22.
73	Quod deus sit volens.	22.
74	Quod volūtas dei sit eiꝝ essentia.	23.

75 Quod principale volūtas dei ē
76 Quod deus volens se vult ē
77 Quod deꝝ mo actu volūtati
78 Quod volūtas malitudo nō
79 Quod volūtas diuine substanti
80 Quod volūtas diuina ad
81 Quod volūtas diuina ad
82 Quod deus vult ē ea que nō
83 Quod deus de necessitate vult
84 Quod deus nō de necessitate vult
85 Quod deus nō de necessitate vult
86 Quod deus nō de necessitate vult
87 Quod deus nō de necessitate vult
88 Quod deus nō de necessitate vult
89 Quod deus nō de necessitate vult
90 Quod deus nō de necessitate vult
91 Quod deus nō de necessitate vult
92 Quod deus nō de necessitate vult
93 Quod deus nō de necessitate vult
94 Quod deus nō de necessitate vult
95 Quod deus nō de necessitate vult
96 Quod deus nō de necessitate vult
97 Quod deus nō de necessitate vult
98 Quod deus nō de necessitate vult
99 Quod deus nō de necessitate vult
100 Quod deus nō de necessitate vult
101 Quod deus nō de necessitate vult
102 Quod deus nō de necessitate vult
103 Quod deus nō de necessitate vult

Incipit capitula secundum

Quod sit officium

1 Quod sit officium
2 Quod sit officium
3 Quod sit officium
4 Quod sit officium
5 Quod sit officium
6 Quod sit officium
7 Quod sit officium
8 Quod sit officium
9 Quod sit officium
10 Quod sit officium
11 Quod sit officium
12 Quod sit officium
13 Quod sit officium
14 Quod sit officium
15 Quod sit officium
16 Quod sit officium
17 Quod sit officium
18 Quod sit officium
19 Quod sit officium
20 Quod sit officium
21 Quod sit officium
22 Quod sit officium
23 Quod sit officium
24 Quod sit officium
25 Quod sit officium
26 Quod sit officium
27 Quod sit officium
28 Quod sit officium
29 Quod sit officium
30 Quod sit officium
31 Quod sit officium
32 Quod sit officium
33 Quod sit officium
34 Quod sit officium

- 75 Q. principale uolūtū dei ē dīna effētīa. 23.
- 76 Q. deus uolendo se uult ēt alīa. 23.
- 77 Q. de vno actu uolūtātī se 7 alīa uelīt. 23.
- 78 Q. uolūtōrū multītudo nō repugnat simplicitatī dīuīne substantīe. 24.
- 79 Q. uolūtās dīuīna ad singularīa bonorū se extendīt. 24.
- 80 Q. deus uult ēt ea que nondū sūt. 24.
- 81 Q. deus de necessitatē uult suū esse et suam bonitatem. 24.
- 82 Q. deus nō de nēcitatē uult alīa a se. 24.
- 83 Rationes ducentes ad incōueniēns sī deus alīa a se nō necessariō uelīt: et solutiō ratiōnūz pmissarū. 25.
- 84 Q. deus uult aliquid aliud a se nēcitatē cōditionis uel suppositionis. 25.
- 85 Q. uolūtās dei nō est impossibilitiū secundū se. 25.
- 86 Q. dīna uolūtās nō tollīt cōtingētīa a re b^o: neq; eis nēcitatē absolutā ipōnit. 25.
- 87 Q. dīne uolūtātis pōt rō assignari. 25.
- 88 Q. dīne uolūtātis nihil pōt eē cā. 26.
- 89 Q. in deo est liberum arbitriū. 26.
- 90 Q. in deo nō sūt passioēs affectuū. 26.
- 91 Q. in deo sūt dilectiō et gaudiū: nō tñ repugnant dīuīne perfectiōni. 26.
- 92 Q. in deo sūt amor. 27.
- 93 Q. in deo ponantur esse uirtutes. 27.
- 94 Q. in deo sūt uirtutes morales: que sūt circa actiones. 28.
- 95 Q. in deo sūt uirtutes cōtēplatiue. 28.
- 96 Q. deus nō potest uelle malū. 28.
- 97 Q. deus nihil odīt: nec odium alicuius rei ei conuenire potest. 28.
- 98 Q. deus est uiuēs. 29.
- 99 Q. deus est sua uita. 29.
- 100 Q. uita dei ē sempiterna. 29.
- 101 Q. deus est beatus. 29.
- 102 Q. deus sūt sua beatitudo. 29.
- 103 Q. beatitudo dīuīna pfecta 7 singularis ē excedens omnē alīaz beatitudinē. 29.

Incipiunt capitula secundi libri.

- 1 **C**ontinuatō sequētiū ad precedentia. 30.
- 2 Q. cōsideratiō creaturarū utilis est ad fidei instructionem. 30.
- 3 Q. cognoscere nās creaturarū ualet ad destruēdū errores qui sūt circa deū. 30.
- 4 Q. aliter cōsiderat de creaturis philosoph^o 7 aliter theologus. 30.
- 5 Q. uero dicendorūz. 31.
- 6 Q. deo ppetit q; sūt alijs pceptiū effēdi. 31.

- 7 Q. potentia actiua sūt in deo. 31.
- 8 Q. dei potentia sūt eius substantia. 31.
- 9 Q. dei potentia sūt eius actio. 31.
- 10 Qualiter potentia in deo dicatur. 31.
- 11 Q. de deo dicatur aliquid relatiue ad creaturas. 31.
- 12 Q. relationes dicte de deo ad creaturas nō sūt realiter in deo. 32.
- 13 Q. relationes quibus deus ad res alias refertur: nō sūt res extra deū exītes. 32.
- 14 Q. multas relationes dici de deo nō derogat simplicitati dīuīne. 32.
- 15 Q. oīa que sūt: a deo sūt. 32.
- 16 Q. deus ex nihilo produxit res i eē. 32.
- 17 Q. creatiō nō est mot^o neq; mutatiō. 33.
- 18 Q. creatiō nō pōt ipugnari per rōnes supras ex natura mot^o uel mutatiōis. 33.
- 19 Q. creatiō est absq; successiōe. 33.
- 20 Q. nullū corpus potest creare. 34.
- 21 Q. solius dei est creare. 34.
- 22 Q. deus sūt omnipotens. 34.
- 23 Q. deus nō agit p necessitatē nature. 35.
- 24 Q. deus per suā sapientiaz agit. 35.
- 25 Qualiter deus oīpotens dicatur quedam non posse. 36.
- 26 Q. dīuīnus intellectus nō coartatur ad determinatos effectus. 36.
- 27 Q. dīuīna uolūtās ad determinatos effectus nō artatur. 36.
- 28 Qualiter in rerū pductione debitum iusticie inuenitur. 36.
- 29 Q. in productione alicuius creature ex cōparatiōe posterioris ad priorem potest debitum iusticie inueniri. 37.
- 30 Qualiter in rebus creatis esse potest necessitas absoluta. 37.
- 31 Q. nō est necessarium creaturas fuisse ab eterno. 38.
- 32 Rationes probare uolentium eternitatem mundi ex parte dei accepte. 39.
- 33 Rationes ex parte creaturarū sūpte ad oīdendum eternitatem mundi. 39.
- 34 Rōnes sumpte ex parte factiōis ad oīdendum eternitatem mūdī. 39.
- 35 Solutiō rōnū supra positarū: 7 pmo eaz que sumūtur ex parte dei. 40.
- 36 Solutiō rōnū que sumuntur ex pte rezz factarū. 40.
- 37 Solutiō rōnū que sumebantur ex parte factiōis rerū. 41.
- 38 Rōnes quibus quidā pbare conātur mundum nō esse eternum. 41.
- 39. Q. distinctiō rerū nō est casu. 41.
- 40. Q. mā nō ē pma cā distinctiōis rezz. 42.
- 41. Q. distinctiō rerūz nō ē propter prietatē

	primoꝝ principioꝝ.	42.
42	Q. causa distinctionis rerum non est secu- dorum agentum ordo.	43.
43	Q. distinctio rerum non e per aliquē ange- lū iouentē i māz diuerſas formas.	43.
44	Q. distinctio rerum nō processit ex merito rū uel demeritoꝝ diuerſitate.	43.
45	Que sit prima cā distinctionis rerum secun- dum veritatem.	44.
46	Q. oportuit ad pfectionem vniuerſi aliq̄a creaturas intellectuales esse.	45.
47	Q. substantie intellectuales sūt uo' ētes.	45.
48	Q. substantie intellectuales sunt liberi ar- bitrij in agendo.	45.
49	Q. substantia intellectualis n̄ sit corp⁹.	46.
50	Q. substantie intellectuales sūt imāles.	46.
51	Q. substantie intellectuales non sūt forme materiales sed subsistentes.	46.
52	Q. in substantijs intellectualibus creatis differt esse ⁊ quod est.	46.
53	Q. in substantijs intellectualibus creatis est actus ⁊ potētia.	47.
54	Q. non ē idē cōpositio ex substantia ⁊ esse ⁊ ex materia ⁊ forma.	47.
55	Q. substantie intellectuāles sūt icōruptibiles.	47.
56	Utrum substantia intellectualis possit corp̄i vniri: et per quem modum.	48.
57	Positio Platonis de vnione aie intellectu- alis ad corpus.	49.
58	Q. nutritiua ⁊ sensitua et intellectiua non sunt in homine tres anime.	49.
59	Q. intellectus possibilis hominis non ē sub- stantia separata.	50.
60	Q. hō non sortitur spem per intellectū pas- siuum et intellectum possibilem.	51.
61	Q. p̄dicta positio ē p̄ sniaz Aristotel.	52.
62	Contra opinionem Alexandri de intellectu possibili.	52.
63	Q. aia n̄ sit cōplexio: ut posuit Galien⁹.	53.
64	Q. anima non sit armonia.	53.
65	Q. anima non sit corpus.	53.
66	Contra ponētes intellectū ⁊ sensū esse idē.	53.
67	Contra ponētes intellectum possibilez ef- ſe imaginationem.	53.
68	Qualiter substantia intellectualis possit cē forma corporea.	54.
69	Solutio rōnum quibus supra probabaf: q. substantia intellectualis non potest vnī ri corp̄i ut forma.	54.
70	Q. s̄m d̄cta Aꝝ. oportet ponere intellectu vniri corp̄i ut forma.	54.
71	Q. aia immediate unitur corp̄i.	55.
72	Q. aia sit tota in tota: et tota in qualibet parte.	55.
73	Q. intellectus possibilis non est unus i om-	

	nibus hominibus.	55.
74	De opinione Auctēne qui posuit formas i- telligibiles non conseruari in intellectu possibili.	57.
75	Solutio rōnum quibus uidetur probari vnitas intellectus possibilis.	58.
76	Q. intellectus agens non sit substantia ſepa- rata sed aliquid anime.	59.
77	Q. non est possibile intellectum possibilez ⁊ agentem in una substantia anime con- uenire.	60.
78	Q. non fuit sententia Aristotelis de intel- tu agente q. sit substantia separata: s̄z ma- gis q. sit aliquid anime.	60.
79	Q. anima humana corrupto corpore non corruptur.	61.
80	Rationes probantes animam humanam corrupti corrupto corpore.	62.
81	Improbatio predictarum rōnum.	62.
82	Q. anime brutorum animalium non sunt immortales.	63.
83	Q. anima humana non incipiat cum cor- pore: sed fuerit ab eterno.	63.
84	Solutio rationum p̄missarum.	65.
85	Q. anima non sit de substantia dei.	66.
86	Q. anima humana non traducatur cum semine.	66.
87	Q. anima humana producatuꝝ i cē a deo per creationem.	66.
88	Rationes ad probandum q. anima huma- na causetur ex semine.	67.
89	Solutio rationum p̄missarum.	67.
90	Q. nulli aliq. corp̄i nisi humano unitur substantia intellectualis ut forma.	68.
91	Q. sunt aliq̄e substantie intellectuales cor- poribus non vnite.	69.
92	De multitudine substantiaꝝ ſeparatū.	70.
93	Q. in substantijs ſeparatis non sunt multe vnus speciei.	70.
94	Q. substantia separata et anima non sunt vnus speciei.	70.
95	Quomodo accipiatur genus et species in substantijs ſeparatis.	70.
96	Q. substantie ſeparate non accipiunt co- gnitionem ex ſensibilibus.	71.
97	Q. intellectus substantie ſeparate ſemper intelligit actu.	71.
98	Quomodo una substantia ſeparata intel- ligit aliam.	71.
99	Q. substantie ſepate cognoscūt mālia.	72.
100	Q. substantie ſepate cogſcūt ſingularia.	73.
101	Utruz substantie ſeparate naturali cogni- tione cognoscant omnia ſimul.	73.

Incipiunt capitula tertij libri.

Proemium
 Q. se agens agit pro
 Q. se agens agit pro
 Q. nulla est preter intentionem
 Rationes quibus uidet
 esse preter intentionem in
 Solutio rationum p̄missarum
 Q. malum non est aliqua
 Q. malum sit natura aliq
 re probant aliquorum ra
 Solutio rationum p̄missarum
 Q. causa mali est bonum.
 Q. malum fundatur i ali
 Q. malz totaliter confu
 Q. malum habet aliquo
 Q. malum est causa per se
 Q. non est summum malum
 Q. sine causa non est bo
 Q. via ordinatur i vno fine
 Q. modo dicitur sit finis om
 Q. via intendunt affumari
 Q. res intendunt ordinari
 Q. res intendunt naturaliter
 in hoc q. est causa.
 Quomodo diuersimode r
 iustitiae.
 Q. eum mouetur ex ali
 substantia.
 Q. omnia appetunt bo
 cognitione carunt.
 Q. intelligere dicitur et ſu
 male substantie.
 Utrum felicitas consistat de
 re in actu intellectu.
 Q. felicitas humana non co
 rationibus corporeis.
 Q. felicitas hominis consistit i b
 Q. felicitas hominis n̄ consistit i a
 Q. felicitas hominis non consistit i
 Q. felicitas humana non con
 tinuata.
 Q. felicitas non consistit i bonis
 Q. felicitas humana n̄ consistit i p
 Q. ultima bonum felicitas
 in actibus virtutum moral
 Q. ultima felicitas n̄ sit i actu
 Q. felicitas n̄ consistit i opat
 Q. ultima felicitas bonum
 temptatione dei.
 Q. humana felicitas non
 tione dei que consistit bonu
 Q. felicitas humana nō con
 ne dei q. habetur q. demō
 Q. felicitas humana nō co

De Roemium.

- 2 **Q**uod deus agens agit propter finem. 74.
- 3 **Q**uod deus agens agit propter bonum. 74.
- 4 **Q**uod malum est preter intentionem in rebus. 74.
- 5 **R**ationes quibus uidetur quod malum non possit esse preter intentionem in rebus. 75.
- 6 **S**olutio rationum premissarum. 75.
- 7 **Q**uod malum non est aliqua essentia. 75.
- 8 **Q**uod malum sit natura aliqua uel res aliqua: ut probant aliquorum rationes. 76.
- 9 **S**olutio rationum premissarum. 76.
- 10 **Q**uod causa mali est bonum. 76.
- 11 **Q**uod malum fundatur in aliquo bono. 77.
- 12 **Q**uod malum totaliter consumit bonum. 77.
- 13 **Q**uod malum habet aliquo modo causam. 78.
- 14 **Q**uod malum est causa per accidens. 78.
- 15 **Q**uod non est summum malum. 78.
- 16 **Q**uod finis cuiuslibet rei est bonum. 78.
- 17 **Q**uod omnia ordinantur in unum finem: quod est deus. 78.
- 18 **Q**uomodo deus sit finis omnium. 79.
- 19 **Q**uod omnia intendunt assimilari deo. 79.
- 20 **Q**uod res imitentur diuinam bonitatem. 79.
- 21 **Q**uod res intendunt naturaliter assimilari deo in hoc quod est causa. 80.
- 22 **Q**uomodo diuersimode res ordinantur in suos fines. 80.
- 23 **Q**uod celum mouetur ex aliqua intellectuali substantia. 81.
- 24 **Q**uod omnia appetunt bonum: etiam que cognitione carent. 81.
- 25 **Q**uod intelligere deum est finis omnis intellectualis substantie. 82.
- 26 **U**trum felicitas consistat in actu uoluntatis uel in actu intellectus. 83.
- 27 **Q**uod felicitas humana non consistit in delectationibus corporalibus. 84.
- 28 **Q**uod felicitas hominis non consistit in honoribus. 84.
- 29 **Q**uod felicitas hominis non consistit in gloria mundana. 84.
- 30 **Q**uod felicitas hominis non consistit in diuitiis. 84.
- 31 **Q**uod felicitas humana non consistit in potentia mundana. 85.
- 32 **Q**uod felicitas non consistit in bonis corporis. 85.
- 33 **Q**uod felicitas humana non consistit in parte sensitiua. 85.
- 34 **Q**uod ultima hominis felicitas non consistit in actibus virtutum moralium. 85.
- 35 **Q**uod ultima felicitas non sit in actu prudentie. 85.
- 36 **Q**uod felicitas non consistit in operatione artis. 85.
- 37 **Q**uod ultima felicitas hominis consistit in contemplatione dei. 85.
- 38 **Q**uod humana felicitas non consistit in cognitione dei: que commiter habetur a pluribus. 85.
- 39 **Q**uod felicitas humana non consistit in cognitione dei: que habetur per demonstrationem. 86.
- 40 **Q**uod felicitas humana non consistit in cogni-

- 41 **U**trum in hac uita homo possit intelligere substantias separatas per studium et inquisitionem scientiarum speculatiuarum. 86.
- 42 **Q**uod non possumus in hac uita intelligere substantias separatas: sic posuit Alexander. 87.
- 43 **Q**uod non possumus intelligere in hac uita substantias separatas: sic posuit Auerrois. 88.
- 44 **Q**uod ultima felicitas hominis non consistit in cognitione substantiarum separatarum: qualem predicte opiniones fingunt. 89.
- 45 **Q**uod non possumus in hac uita intelligere substantias separatas. 89.
- 46 **Q**uod anima in hac uita non intelligit se ipsam per se ipsam. 90.
- 47 **Q**uod non possumus in hac uita uidere deum per essentiam. 90.
- 48 **Q**uod ultima felicitas hominis non sit in hac uita. 90.
- 49 **Q**uod substantie separate non uident deum per essentiam: ex hoc quod cognoscunt eum per suas essentias. 91.
- 50 **Q**uod in naturali cognitione quam habent substantie separate de deo non quiescit eorum naturale desiderium. 92.
- 51 **Q**uod deus per essentiam uideatur. 92.
- 52 **Q**uod nulla creata substantia potest sua naturali uirtute peruenire ad uidendum deum per essentiam. 93.
- 53 **Q**uod intellectus creatus indiget aliqua influenza diuini luminis ad hoc quod deum per essentiam uideat. 93.
- 54 **R**ationes probare uolentium quod absque diuini luminis influencia uideri potest ab intellectu creato diuina essentia: et solutio earum. 93.
- 55 **Q**uod intellectus creatus non comprehendit diuinam substantiam. 94.
- 56 **Q**uod nullus intellectus creatus uidendo deum uidet omnia que in ipso uideri possunt. 94.
- 57 **Q**uod omnis intellectus cuiuscumque gradus potest esse potest diuine uisionis. 94.
- 58 **Q**uod unum alio perfectius deum uidere potest. 95.
- 59 **Q**uod uidentes diuinam substantiam omnia uideant. 95.
- 60 **Q**uod uidentes deum omnia sicut uident in ipso. 95.
- 61 **Q**uod per uisionem dei aliquis sit particeps uite eterne. 95.
- 62 **Q**uod uidentes deum in perpetuum eum uidebunt. 96.
- 63 **Q**uod qualiter in illa ultima felicitate omne desiderium hominis completur. 96.
- 64 **Q**uod deus sua uoluntate gubernat uniuersa. 97.
- 65 **Q**uod deus conseruat res in esse. 97.
- 66 **Q**uod nihil dat esse: nisi in quantum agit in uirtute diuina. 98.

- 67 **Q**uod deus est causa operandi omnibus operantibus. 98.
68 **Q**uod deus est ubique. 98.
69 **D**e optione eorum qui rebus naturalibus proprias subtrahunt actiones. 99.
70 **Q**uomodo idem effectus sit a deo et a naturali agente. 100.
71 **Q**uod diuina prouidentia non excludit totaliter malum a rebus. 100.
72 **Q**uod diuina prouidentia non excludit continentiam a rebus. 101.
73 **Q**uod diuina prouidentia non excludit arbitrii libertates. 101.
74 **Q**uod diuina prouidentia non excludit casum et fortunam. 101.
75 **Q**uod prouidentia diuina sit singularium contingentiū. 101.
76 **Q**uod prouidentia dei sit singularium immediate. 102.
77 **Q**uod executio diuine prouidentie fit mediatis causis secundis. 103.
78 **Q**uod mediantibus creaturis intellectualibus alie creature reguntur a deo. 103.
79 **Q**uod substantie intellectuales inferiores reguntur per superiores. 103.
80 **D**e ordinatione angelorum ad inuicem. 103.
81 **D**e ordinatione hominum ad inuicem et ad alia. 104.
82 **Q**uod inferiora corpora reguntur a deo per corpora celestia. 105.
83 **E**pilogus predictorum. 105.
84 **Q**uod corpora celestia non imprimant intellectus nostros. 105.
85 **Q**uod corpora celestia non sunt cause uoluntatum et electionum nostrarum. 106.
86 **Q**uod corporales effectus in istis inferioribus non sequuntur ex necessitate a corporibus celestibus. 107.
87 **Q**uod motus celestis corporis non sunt causa electionum nostrarum ex uirtute anime mouentis: ut quidam dicunt. 108.
88 **Q**uod substantie sepe create non possunt esse causa directe electionum et uoluntatum nostrarum sed solus deus. 108.
89 **Q**uod motus uoluntatis datur a deo et non solum potentia uoluntatis. 108.
90 **Q**uod electiones et uoluntates humane subduntur diuine prouidentie. 108.
91 **Q**uomodo res humane ad superiores causas reducantur. 109.
92 **Q**uomodo dicitur aliquis bene fortunatus: et quomodo adiuuatur homo ex superioribus causis. 109.
93 **D**e fato an sit: et quid sit. 110.
94 **D**e certitudine diuine prouidentie. 110.
95 **Q**uod immobilitas diuine prouidentie utilitatem orationis non excludit. 111.
96 **Q**uod petitiones orationum non semper admittuntur a deo. 112.
97 **Q**uomodo dispositio diuine prouidentie habeat rationem. 113.
98 **Q**uomodo deus possit facere preter ordinem sue prouidentie et quomodo non. 113.
99 **Q**uod deus potest operari preter ordinem rebus inditum producendo effectus absque causa proxima. 114.
100 **Q**uod ea que deus facit preter naturam ordinem non sunt contra naturam. 114.
101 **D**e miraculis. 115.
102 **Q**uod solus deus facit miracula. 115.
103 **Q**uod substantie spirituales aliqua miracula operantur: quod tamen non sunt uere miracula. 115.
104 **Q**uod opera magorum non sunt solum ex impressione celestium corporum. 116.
105 **U**trum magorum operationes efficaciam habeant. 116.
106 **Q**uod substantia intellectualis que prestat efficaciam magicis operibus non est bona. 117.
107 **Q**uod substantia intellectualis cuius auxilio magice artes utuntur: non est mala secundum suam naturam. 117.
108 **R**ationes quibus probari uultur quod in demonibus non possit esse peccatum. 118.
109 **Q**uod in demonibus possit esse peccatum et queritur. 118.
110 **S**olutio rationum premissarum. 119.
111 **Q**uod speciali quadam ratione creature rationales diuine prouidentie subduntur. 119.
112 **Q**uod creature rationales gubernantur propter se ipsas: alie uero in ordine ad eas. 119.
113 **Q**uod rationalis creatura dirigitur a deo ad suos actus non solum secundum ordinem ad seipsum: sed et secundum quod congruit individuo. 120.
114 **Q**uod diuinitus hominibus leges dantur. 120.
115 **Q**uod lex diuina principaliter ordinat hominem in deum. 120.
116 **Q**uod finis legis diuine est dilectio dei. 120.
117 **Q**uod lege diuina ordinamur ad dilectionem proximi. 121.
118 **Q**uod per diuinam legem homines ad rectam fidem obligantur. 121.
119 **Q**uod per quedam sensibilia mens nostra dirigitur in deum. 121.
120 **Q**uod patrie cultus soli deo est exhibendus. 121.
121 **Q**uod diuina lex ordinat hominem secundum rationem circa corporalia et sensibilia. 122.
122 **Q**uod ratione fornicatio simplex secundum legem diuinam sit peccatum: et quomodo matrimonium sit naturale. 123.
123 **Q**uod matrimonium debeat esse indiuisibile. 123.
124 **Q**uod matrimonium debeat esse unum ad unum. 124.
125 **Q**uod matrimonium non debeat fieri in propriis. 124.
126 **Q**uod non omnis carnalis coniunctio est peccatum. 124.
127 **Q**uod nullius tibi usus est peccatum secundum se. 125.
128 **Q**uomodo secundum legem dei homo ordinetur ad proximum. 125.
129 **Q**uod in actibus humanis sunt aliqua recta secundum naturam et non solum quasi lege posita. 125.
130 **D**e consiliis que dantur in lege diuina. 126.
131 **D**e errore impugnantium uoluntariam paupertatem. 126.
132 **D**e modo uiuendi eorum qui uoluntariam paupertatem sectantur. 126.

133 **Q**uod paupertas sit bona.
134 **S**olano rationis supra in
paupertatem.
135 **S**olano eorum que obijciuntur
nisi eorum qui affligunt
paupertatem
136 **D**e errore eorum que perpetua
impugnant.
137 **C**ontra eos que matrimonium
habet.
138 **D**e errore eorum que nota ipse
139 **Q**uod merita et peccata non sunt per
140 **Q**uod actus boni puniuntur ut per
141 **D**e omnia et ordine penarum.
142 **Q**uod omnia prima et penae sunt
143 **D**e pena que debet pro mortali
peccato ad rationem finem.
144 **D**e per peccatum mortale ut
curru penatur.
145 **Q**uod peccata puniuntur etiam per
iustitiam.
146 **Q**uod iudicium in penas inferre.
147 **Q**uod homo indiget diuino auxilio
ne consequatur.
148 **Q**uod per auxilium diuine gratie
ad uirtutes.
149 **Q**uod peccatum diuino auxilio
non potest.
150 **Q**uod peccatum diuino auxilio
sit gratia grati faciens.
151 **Q**uod gratia grati faciens causat
citius dei.
152 **Q**uod gratia grati faciens nobis fit
153 **Q**uod diuina gratia causat in nobis
beatitudinem.
154 **D**e omni gratie grati faciens dante
quatinus dante demonum.
155 **Q**uod homo indiget auxilio gratie
radat in bono.
156 **Q**uod si deus a gratia per peccatum
et gratiam reparat.
157 **Q**uod a peccato liberari non potest nisi
158 **Q**uod liberari a peccato liberat.
159 **Q**uod rationalis homo operari non potest
tunc quod hoc sine gratia non potest
160 **Q**uod homo in peccato operari non potest
uicari non potest.
161 **Q**uod deus aliquos a peccato
peccato relinquit.
162 **Q**uod de nemine est causa peccati.
163 **D**e predestinatione et reprobatione
in diuina.

133	Quo paupertas sit bona.	128
134	Solutio rationum supra inductarum contra paupertatem.	128.
135	Solutio eorum quae obijciuntur contra diversos modos viuendi eorum qui assumunt voluntariam paupertatem.	128.
136	De errore eorum qui perpetuam continentiam impugnant.	130
137	Contra eos qui matrimonium uirginitati equabant.	130
138	De errore eorum qui vota impugnant.	130.
139	De meritis et peccatis non sunt paria.	131.
140	De actibus hominum puniuntur vel premiuntur a deo.	131
141	De ordine et ordine penarum.	132.
142	Quod non omnia peccata et pene sunt aequales.	132.
143	De pena quae debetur peccato mortali et veniali per respectum ad ultimum finem.	132.
144	De per peccatum mortale ultimum sine aliquo in eternum priuatur.	133.
145	De peccata puniuntur etiam per experientiam alicuius nocui.	133.
146	De iudicibus et penas inferre.	133
147	Quod homo indiget diuino auxilio ad beatitudinem consequendam.	134
148	De per auxilium diuinae gratiae homo non cogitur ad virtutem.	134
149	De predictum diuini auxilium homo promereri non potest.	134
150	De predictum diuini auxilium gratia nominat et quod sit gratia gratuita faciens.	135.
151	De gratia gratuita faciens causat in nobis dilectionem dei.	135.
152	De diuina gratia causa in nobis fide.	135
153	De diuina gratia causat in nobis spem future beatitudinis.	136.
154	De donis gratiae gratias date. In quo et de diuinationibus demonum.	136.
155	De homo indiget auxilio gratiae ad plene randum in bono.	138.
156	De ille qui decidit a gratia per peccatum potest iterum per gratiam reparari.	138.
157	De homo a peccato liberari non potest nisi per gratiam.	138
158	Qualiter homo a peccato liberatur.	138.
159	De rationabili homini imputatur si ad deum non conuertatur quis hoc sine gratia non possit.	139
160	De homo in peccato existens sine gratia peccatum vitare non potest.	139.
161	De deus aliquos a peccato liberat et alios in peccato relinquit.	139
162	De deo nemini est causa peccandi.	139.
163	De predestinatione: reprobatione: et dilectione diuina.	140.

Incipiunt capitula quarti libri.

1	P roemium	140.
2	De sit generatio personarum: et filiation in diuinis.	141.
3	De filius dei sit deus.	141
4	Quid opinatus sit Iovinus de filio dei: et eius improbatio.	141
5	Opinio Sabellij de filio dei: et eius improbatio.	142.
6	De opinione Arrii circa filium dei.	142.
7	Improbatio opiniois Arrii circa filium dei.	143
8	Solutio ad auctores quos Arrius pro se inducitur.	144
9	Solo ad auctores Iovinij et Sabellij.	145.
10	Rationes contra generationem et processionem diuinam.	146.
11	Quomodo accipienda sit generatio in diuinis: et quod de filio dei in scripturis dicitur.	147.
12	Quomodo filius dei dicatur dei sapientia.	149.
13	Quomodo non est nisi unus filius in diuinis.	149
14	Solutio ad rationes supra inductas contra generationem eternam.	150.
15	De spiritu sancto quod sit in diuinis.	151.
16	Rationes ex quibus aliqui spiritum sanctum estimauerunt esse creaturam.	151.
17	De spiritu sancto sit verus deus.	151.
18	De spiritu sancto sit subsistens persona.	152
19	Quomodo intelligenda sint que de spiritu sancto dicuntur.	153.
20	De effectibus attributis spiritui sancto in scripturis respectu totius creature.	153
21	De effectibus attributis spiritui sancto in sacra scriptura respectu rationalis creature quantum ad ea que deus nobis largitur.	153.
22	De effectibus attributis spiritui sancto secundum quod mouet creaturam in deum.	154.
23	Solutio rationum supra inductarum contra diuinitatem spiritui sancti.	154.
24	De spiritu sancto peccat a filio.	155
25	Rationes ostendere volentium quod spiritus sanctus non procedat a filio. et solutio ipsarum.	156.
26	De non sunt nisi tres persone in diuinis scilicet pater filius: et spiritus sanctus.	157.
27	De incarnatione verbi secundum traditionem sacre scripture.	157.
28	De errore Iovinij circa incarnationem.	157.
29	De errore Manicheorum circa incarnationem.	157.

30 De errore Valentini circa incarnationē. 158
 31 De errore Apollinaris circ corp' xpi. 159.
 32 De errore Arrii et Apollinaris circa aiām
 christi. 159.
 33 De errore Apollinaris dicentis aiām ratō
 nalē nō fuisse in christo: et Origenis dicēd
 aiāz xpi aī mūdū fuisse creatā. 159
 34 De errore Theodozi mosuesteni circa vnuo
 nē vbi ad hoīem. 160.
 35 Cōtra errorem Euticet. 162.
 36 De errore Macharij antiocheni ponentis
 vnam tñ voluntatem i xpo. 163.
 37 Cōtra eos qui dixerunt ex aia et corpe nō
 eē aliqd vnu pstitutū i xpo. 163.
 38 Cōtra eos q ponūt duo supposita vel duas
 hipostasēs i vna psona xpi. 163.
 39 Quid fides catolica sentiat de incarnatio
 ne christi. 164.
 40 Obiectōes q fidē icarnatōis. 164.
 41 Quō oporteat intelligere incarnationem
 filij dei. 165.
 42 Quā assumptio humane nature maxime cō
 ptebat verbo dei. 165.
 43 Quā hūana nā assūpta a vbo n̄ p̄xitit assū
 ptōi: s; i ipa p̄ceptōe fuit assūpta. 165.
 44 Quā hūana assūpta a vbo i ipa p̄ceptōe
 fuit p̄fca q̄tū ad aiām et corp'. 166.
 45 Quā xpm deicit nasci ex virgine. 166.
 46 Quā xps natus ē de spū factō. 166.
 47 Quā xps n̄ sit fili' sp̄s sc̄i fm carnē. 167.
 48 Quā n̄ sit dicēdū xpm eē creaturā. 167.
 49 Solutio rationum contra incarnationem
 superius positarum. 167.
 50 Quā peccatum originale traducatur a p̄mo
 parente in posteros. 167.
 51 Obiectōes q peccatū originale. 168.
 52 Solutio obiectionū positaz. 168.
 53 Rōes quibus videtur probari q nō fuit cō
 ueniens deum incarnari. 169.
 54 Quā ueniēs fuit deū icarnari. 170.
 55 Solutio rationū suprapositaz q̄ p̄uenien
 tiam incarnationis. 171.
 56 De necessitate sacramentoz. 173.
 57 De distinctōe veteris et noue legis. 173.
 58 De nūero sacramentoz noue legis. 173.
 59 De baptisimo. 173.
 60 De confirmatione. 174.
 61 De Eucharistia. 174.
 62 De errore infidelium circa sacramētū Eu
 charistie. 174.
 63 Solutio p̄missarū difficultatū. et p̄mo qdē
 ad p̄uersatōez panis i corp' xpi. 174.
 64 Solutio eoz que obijciēbantur ex parte
 loci 175.
 65 Solutio eoz q̄ obijciēbant ex parte acci

dentium. 175.
 66 Solutio eorum que obijciēbantur ex par
 te actionis et passionis. 176.
 67 Solutio eorum que obijciēbantur ex parte
 fractionis. 176.
 68 Solutio auctis supra inducte. 176.
 69 Quā ex pane et vino op̄fici h̄ sacramētū 176.
 70 De sacramento p̄nie. et p̄mo q̄ hoīes p' ḡiaz
 sacramentalē acceptā peccat p̄nt 177.
 71 Quā homo peccans post sacramentoz ḡiam
 pōt conuerti per ḡiam. 177.
 72 De necessitate p̄nie et p̄niū cī. 177.
 73 De sacramento extreme vnctōis 178.
 74 De sacramento ordinis. 179.
 75 De distinctione ordinis. 179.
 76 De episcopali potestate: et q̄ in ea vnus sit
 summus. 179.
 77 Quā per malos ministros sacramēta dispēiari
 possunt. 180.
 78 De sacramento matrimonij. 180.
 79 Quā p xps corp' resurrexerit sit fusa. 180.
 80 Obiectōes q̄ resurrectionē 181.
 81 Solutio p̄missaz obiectionū. 181.
 82 Quā hoīes resurgēt immortales. 182.
 83 Quā in resurgentibus nō erit vsus ciborum
 neq; venererum 183.
 84 Quā corpa resurgentū eēt eiusdē nāe 184.
 85 Quā corpa resurgentū eēt alit' dispōis. 184.
 86 De qualitate corp' glouificatoz. 185.
 87 De loco corp' glouificatoz. 185.
 88 De sexu et etate resurgentū. 185.
 89 De q̄litate corp' i iugitū i dānat. 185.
 90 Quomodo substantie icorpoze patiantur
 ab igne. 186.
 91 Quā aie statū post sepatōem a corpe penā vel
 premiū consequunt. 186.
 92 Quā aie sanctor' post mortē hnt voluntatez
 imutabilē in bono. 187.
 93 Quā aie maloz p' mortē hnt volūtate imu
 tabilē in malo. 187.
 94 De imutabilitate volūtatis cōi i oib' aiāli
 bus i purgatorio detentis. 187.
 95 De imutabilitate voluntatis cōmunitē
 in omnibus animalibus post separatio
 nem a corpore. 187.
 96 De finali iudicio. 188.
 97 De statu mundi p' iudicium. 188.

Laus deo.

Deinde liber pulcherrime de veritate ca
 rere antillu valens a venerabili
 de. Alio d' valentem pdicatio p.
 Casus sit vltimū sapientia
 te ordinat et cas bene gubernat
 boīes de sapientie p̄p̄tata p̄p̄
 et ordinare. Quā aut ordinat
 nationis et oculis regala m et fi
 Tunc n. magis res optime dū
 fructuōsitate ordinatur. Fines
 bonū. Un videm' in artib' on
 natiū et quali p̄p̄tate ad quā
 medicinali v̄p̄ p̄p̄tate p̄p̄
 p̄ter hoc q̄ sanitas circa quā
 est oīum p̄p̄tate q̄ arte
 et sic apparet in arte gub
 natiōis et in militari resp
 lici apparet. Quā quide
 chiectione moīe q̄ p̄p̄tate
 rā artifices q̄ architectos v̄
 dicunt sapientia. Quā vno p̄
 lantū quārisā res sine p̄p̄tate
 oīz no p̄p̄tate: oīz quide
 rā in quā modū dī. i. ad. Co
 tunc videm' p̄p̄tate. Non
 mōdū sū rōnat' cū' collig
 vno rā. i. q̄ est rā. i. nā
 p̄p̄tate. i. cū' dī. i. nā
 vltimū vltimū q̄ rā. i. dī
 anctor' v̄p̄ mōdū. i. p̄p̄tate
 eoz v̄p̄tate. i. dī. i. nā. i. nā
 sine v̄p̄tate. i. dī. i. nā. i. nā
 igitur v̄p̄tate. i. dī. i. nā. i. nā
 eius p̄p̄tate. i. dī. i. nā. i. nā
 ad v̄tate. i. dī. i. nā. i. nā
 inducta se v̄p̄tate. i. dī. i. nā
 Ego in hoc nā. i. dī. i. nā. i. nā
 stum. oīz p̄p̄tate. i. dī. i. nā. i. nā
 p̄p̄tate. i. dī. i. nā. i. nā. i. nā
 sed cū' v̄p̄tate. i. dī. i. nā. i. nā
 ad p̄p̄tate. i. dī. i. nā. i. nā. i. nā